

1990/0423

35 JAAR OOSTENDS AMATEURTONEEL

De Oostendse Heemkring heeft een archief van 35 jaar Oostendse amateurtheater. Het is de bedoeling van het archief om de geschiedenis van het amateurtheater in Oostende te bewaren en te verspreiden. Het archief is opgesteld door P. Menu en bestaat uit 448/90 W. De platen zijn van de Oostendse Heemkring.

De Oostendse Heemkring heeft een archief van 35 jaar Oostendse amateurtheater. Het is de bedoeling van het archief om de geschiedenis van het amateurtheater in Oostende te bewaren en te verspreiden. Het archief is opgesteld door P. Menu en bestaat uit 448/90 W. De platen zijn van de Oostendse Heemkring.

De Oostendse Heemkring heeft een archief van 35 jaar Oostendse amateurtheater. Het is de bedoeling van het archief om de geschiedenis van het amateurtheater in Oostende te bewaren en te verspreiden. Het archief is opgesteld door P. Menu en bestaat uit 448/90 W. De platen zijn van de Oostendse Heemkring.

Vijfendertig jaar amateurtoneel in Oostende.

De geschiedenis van het naoorlogse amateurtoneel in Oostende moet nog geschreven worden. Wellicht kan deze bescheiden bijdrage daartoe een aanleiding zijn. Het is de bedoeling volgend jaar een andere stad de beurt voor een korte historiek te geven.

Na de tweede wereldoorlog hervatten de Oostendse kringen hun aktiviteit. Er waren er vier of, als men de huidige stadsgrenzen neemt, vijf.

In Nut en Vermaak, de oudste kring, zette Alfons Maes jr de van zijn vader geërfdde traditie voort. De voorliefde ging naar degelijke volkse stukken uit het negentiende eeuwse en vooroorlogse repertoire. Heyermans, Janssens, Martens en Timmermans (Waar de Sterre bleef stille staan) waren de geliefde auteurs.

Ook voor de viering van honderd jaar Nut en Vermaak, werd uit dat repertoire geput, maar met een modern accent : er werd in arena gespeeld. Dat deze stukken het bij een gedeelte van ons toneelpubliek nog doen, bewees het sukses dat "De klucht van een brave moordenaar", dit jaar had.

K.V.G.O. met voorzitter Claessens zocht meer eigentijds toneel. Zo brachten zij "De dood van een handelsreiziger" van Miller in de enige wedstrijd voor het Landjuweel die in Oostende werd georganiseerd. K.V.G.O. had goede kontakten met Nederlandse kringen. Zij gingen er spelen en Nederlandse groepen waren in Oostende te gast.

De huidige voorzitter Raymond Rouzeré leidt zijn kring met vaste hand en regisseert goed. Daarvan was de vertoning van "Het Kontrakt" het bewijs. Er is een jeugdafdeling die zopas, aangevuld met oudere krachten, onder leiding van Piet Van Leke, "Twaalf boze mannen" bracht.

Vorig jaar heeft K.V.G.O. met grote luister zijn 75 jaren gevierd.

Het Conservatoriumtoneel was professioneel geleid. Rikke Schmitz, leraar aan het conservatorium, tekende costumes, ontwierp de dekors en voerde meesterlijk de regie. Stukken als "Mijnheer Pirroen", "De Vader", "De medailles van de oude vrouw" en "De Kruik" blijven in de herinnering bewaard.

Het is onmogelijk in dit artikel namen van nog spelende acteurs te vermelden. Daarvoor zijn er te velen. Ik noem alleen zij die heengingen of niet meer aktief zijn.

Voor het Conservatoriumtoneel kan ik hier het trio uit zijn glorie-tijd vermelden : Mevrouw Van Vlaenderen, Octaaf Defoor en John Hermans.

Allen die in de naoorlogse jaren hebben gespeeld, denken met heimwee terug aan de Schouwburg waar ze zoveel gelukkige uren hebben beleefd. Een zeer goede scene, prachtig geschilderde dekors die met enige aanpassing voor alle stukken dienden - dat was toen de mode -, een knusse zaal met gezellige loges en een perfekte akoestiek. Een schouwburg in de beste belle époque-stijl.

De "Zeestar" waar ik enkele jaren voorzitter was, bespeelde de ruime maar primitieve scene van de Volksbond in de Dr. Colensstraat, dan nog Stockholmstraat genoemd.

Ook zij brachtten nieuwe stukken in eigen dekor. "Een inspekteur vraagt belet" was een der beste produkties en voor de creatie van "Island - IJsland" van F. Germonprez werden kosten noch moeite gespaard. "Christine Lafontaine" van Co Putman, was een van de laatste vertoningen, vóór de Zeestar in het begin van de vijftiger jaren ter ziele ging.

Maar ook in Stene werd toneel gespeeld... Dr. Elskens had er de St. Catharinakring gesticht. Toneelbezeten als hij was, kweekte hij nieuwe spelers. Nu nog zijn velen hem dankbaar voor het toneeltoesiasme dat hij hen overbracht. Er werd gespeeld in een houten gebouw "De Pekelton", dat door de hh. Boels en Jonckheere ter beschikking was gesteld. Geleidelijk werd de zaal beter aangekleed. Er werden eigen dekors gemaakt en de belichting gemoderniseerd. Dr. Elskens speelde zelf en was goed omringd door een sterke groep acteurs. Regelmatig werden ook gast-spelers uit andere kringen uitgenodigd.

Zo werden met sukses opgevoerd : "De Wonderdokter", "Kinderen van ons Volk", "Slissen en Cesar" en vele andere stukken.

De fusie met Oostende werd de St. Catharinakring noodlottig. De Brandweer veroordeelde de Pekelton als onveilig. Op het afscheidsfeest werd ontroerd aan de voorbije glorie herinnerd en op een spoedig herbeginnen geklonken.

Het leek wel dat met het verdwijnen van de Schouwburg, ook het toneellevens in Oostende zou worden gedoofd. Het auditorium van het Casino, hoe perfect ook, was, voor onze liefhebberskringen, te ruim. De conferentiezaal van het Feestpaleis werd echter vrij spoedig tot theater omgebouwd en door het N.T.G. met "De Ratel" ingehuldigd. De Oostendenaar Jaak Vissenaken speelde de hoofdrol.

Een nieuw gezelschap vervoegde de drie andere. De Vlaamse Klub Kust met Bert Verhaegen als voorzitter, stichtte een eigen gezelschap "De Bacchanten". Er werd veelbelovend gestart met "Het Dagboek van Anne Frank" en "Antigone" van Anouilh. Herhaaldelijk speelden De Bacchanten zich in de kijker. Tweemaal waren ze laureaat in de wedstrijd van het Noordstarfonds. Bert Verhaegen had als principe genomen ieder jaar een beroepsregisseur uit te nodigen. Dré Poppe, Toni Willems, Remi Vanduyn en meer recent Maurits Balfoort kwamen regisseren. "Vrijdag" van Hugo Claus met Hugo Quintens, een acteur die we spijtig genoeg niet meer zien, was dé topprestatie in een lange rij homogene vertoningen.

x

x

x

Al teisterde de televisie het ontspanningsleven, de Oostendse kringen speelden voort. Hun publiek bleef trouw.

De boer "hij ploegde voort" ; de Oostendse toneelmensen - televisie of geen televisie - zij speelden voort.

Het toneellevens kende zelfs in de zeventiger jaren, een nieuwe bloei. Kort na mekaar werden drie nieuwe kringen gesticht. Alle waren gegroeid in het werksmilieu om de personeelsleden in hun vrije tijd samen te brengen. Neptunus, met voorzitter Suzanne Van Geem, was tien jaar terug de eerste. Door de Bank Brussel-Lambert gesponsord, bereikte deze kring vlug een goed peil. Ze kon zich ook de luxe permitteren een beroepsregisseur te vragen. De vertoningen geregisseerd door Roger Bolders, onder meer deze gegeven ter gelegenheid van het tienjarig jubileum, waren dan ook telkens voltreffers.

Daarop volgden "De Paramedici" met voorzitter David Decerf en de toneelkring van de R.T.T. met voorzitter Charles Dielen. Ook zij brengen, na de nodige leerjaren, goed werk.

Intussen was Michel Wyffels opnieuw op de planken verschenen. Wyffels had in de vijftiger jaren zijn "Kamertoneel". In een oude zaal aan de Ieperstraat werd met entoesiasme geakteerd en nadien rond de rood gloeiende kachel nagepraat. Dré Poppe regisseerde er en wijlen Suzy Decler speelde er haar grote rollen. "Glazen Speelgoed" en "De Strop" waren de hoogtepunten van het "Oostends Kamertoneel" dat na enkele jaren verdween.

Straks tien jaar terug, stichtte Michel Wijffels, flink gesteund door de heer Ginkels van de Taverne James, zelf gewezen acteur van het jeugdtoneel, het Studio James Ensor. Bedoeling was vooral jeugdtoneel te brengen, wat ook met sukses gebeurt. Vermits Studio James Ensor ook een toneelschool is, kwamen er ook voorstellingen voor volwassenen. De laatste in de rij was "De getatoueerde Roos" waarmee Studio James Ensor in het Festival komt.

Toen Dr. Elskens in de Pekelton afscheid nam, droomde hij nog van een nieuwe zaal voor zijn Catharinakring. In het wijkcentrum dat voor Stene was gepland moest die komen. Architecten werden onder de arm genomen en plannen gemaakt, maar de realisatie bleef uit. Kort na zijn afsterven, herstichtte Guido Vanloo, met enkele toneelmensen die nog met Dr. Elskens hadden gespeeld, de Catharinakring.

Schepen F. Bourgois - er zijn nog toneelmensen in het Oostends Schepencollege - zorgde voor een zaal in de Van Glabbekeschool. Een model-scene werd gebouwd en het oude lichtorgel van het Feestpaleis kreeg er een nieuwe nuttige bestemming. De stoelen zijn er wel hard, maar daar komt, volgend jaar, een remedie voor. Met "De toekomst was gisteren", "De bemoelial" en "Ik ben er ... en blijf er !!!" dat de Catharinakring in het Festival brengt, heeft zij haar kunnen bewezen.

De Troebadoers zijn de laatste in de rij. Deze kleine groep onder leiding van Roland Struys, houdt het bij de oude "Kluyte" de korte volkse dollie klucht. "De Stier" hun eerste produktie, brachten zij overal in geïmproviseerde omstandigheden, in een herberg, op straat, in het Media Center. Wat eerst een toevallig samen-spelen was, is nu in een V.Z.W. officieel geworden.

Wie het toneellevens in Oostende volgt weet hoe rijk wij zijn. We hebben talentvolle acteurs. Dat zonder moeite vijftien spelers konden gevonden worden voor Pantagleize, is daarvan het bewijs. En dan waren er nog velen die, betrokken in een eigen produktie laat op het jaar, met spijt moesten weigeren.

We hebben goede eigen regisseurs. Tine Baart, Piet Van Leke, Raymond Rouzeré, Michel Wýffels, Guido Vanloo, Charles Dielen en ik vergeet er ongetwijfeld.

Er is een grote zorg voor de aankleding : mooie dekors en verzorgde klankband.

Er is rolkennis. Het gebeurt zelden dat de opgeefster moet meespelen.

Er is, en daar ben ik als oudere, jaloers op, een flinke beheersing van het Nederlands.

Er zijn, en dat verheugt me zeer, veel jonge spelers, die zich spontaan komen melden.

Dat alles geeft me de zekerheid dat het amateurtoneel in Oostende, 35 jaar na het moeizaam herbeginnen, meer dan ooit leeft en bloeit.

Dat daaruit ook een Centraal Gezelschap kon groeien, heeft me gelukkig gemaakt.

Jan Felix

P.S. Ik heb wellicht over sommige kringen minder gesproken dan ze verdienen. Vergeef het mij ! Hoe trouw ik ook de vertoningen volg, toch ken ik sommige kringen beter dan de andere. Mogen andere Oostendse toneelmensen mijn notities vervolledigen.